

Универзитет „Унион - Никола Тесла“ Београд

Факултет за менаџмент

Сремски Карловци

На основу члана 65. став 7. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017-41, 27/2018-3 др.закон, 73/2018-7, 67/2019-3, 6/2020-3 др.закон, 6/2020-20 други закон, 11/2021-3 аутентично тумачење, 67/2021-3 др.закон, 67/2021-7, 76/2023-23), и члана 40. став 1. тачка 12. Статута Факултета за менаџмент Наставно – научно веће Факултета је, на седници одржаној 20.9.2023. године, донело:

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Циљеви

Члан 1.

Кодекс професионалне етике Факултета за менаџмент (у даљем тексту: Кодекс) доноси се у циљу очувања достојанства професије, унапређивања моралних вредности, заштите вредности знања и подизања свести о одговорности свих чланова Факултета за менаџмент Сремски Карловци (у даљем тексту: Факултет).

Примена Кодекса

Члан 2.

Кодекс се примењује у професионалном и јавном деловању наставног и научног особља, студената, ваннаставног особља, као и других лица која учествују у раду Факултета (у даљем тексту: Чланови факултетске академске заједнице).

Органи и тела Факултета дужни су, у оквиру својих надлежности, да се старају о остваривању и унапређењу етичких стандарда на Факултету у складу са Кодексом и да обезбеде услове неопходне за упознавање свих лица на која се исти односи са свим правним правилима која се тичу њихових права и обавеза.

Сви изрази коришћени у Кодексу који се односе на физичка лица, а дати су у мушким роду, тумаче се на начин да обухватају и особе женског пола.

II НАЧЕЛА

Слобода мишљења и изражавања

Члан 3.

Чланови факултетске академске заједнице су слободни и одговорни да у свом раду траже и бране истину, подстичу слободан и одговоран прилаз учењу и исказивању стеченог знања.

Колегијалност

Члан 4.

Чланови академске заједнице дужни су да негују односе сарадње који су засновани на међусобном уважавању, поштовању и разумевању, водећи рачуна о академским интересима Факултета као целине.

Интегритет

Члан 5.

Сви чланови факултетске академске заједнице дужни су да чувају интегритет Факултета да ради савесно, марљиво, одговорно и посвећено, водећи рачуна о општем добру.

Уживање и поштовање права

Члан 6.

Факултет је дужан да свим члановима факултетске академске заједнице осигура уживање свих права која се остварују у његовом оквиру, као и поштовање права зајемчених Уставом и законима.

Поштовање интегритета и достојанства личности

Члан 7.

Личност сваког члана факултетске академске заједнице мора увек да буде поштована, у складу са уставним и законским јемствима интегритета, достојанства и права на приватност.

Аутономија научног и наставног рада

Члан 8.

Члановима факултетске академске заједнице јемчи се право на несметан академски и професионални развој и усавршавање, у мери у којој се не угрожава исто право других.

Једнакост и праведност

Члан 9.

Члановима факултетске академске заједнице обезбеђују се једнаки услови за извршавање професионалних обавеза, као и исказивања интелектуалних способности и напредовања.

Академска честитост

Члан 10.

Академска честитост заснива се на самосталности у академском и научном раду, спровођењу оригиналних научних истраживања, представљању властитих резултата и на строгом поштовању ауторских права других.

Професионалност

Члан 11.

Чланови факултетске академске заједнице су у обавези да се стално стручно усавршавају, поштујући критеријуме стручности, компетенције и квалитета, држећи се начела објективности, непристрасности и међусобног уважавања.

Забрана дискриминације

Члан 12.

Недозвољен је сваки облик дискриминације на Факултету.

Дискриминација означава свако неоправдано прављење разлике или неравноправно поступање, на отворен или прикривен начин, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

Стручност, способност и професионалне заслуге, као и оспособљеност и резултати у обављању одређене врсте делатности, послова и задатака, једини су релевантни критеријуми вредновања и напредовања чланова академске заједнице.

Забрана узнемиривања

Члан 13.

Забрањена је свака врста узнемиривања међу члановима факултетске заједнице, а посебно када се темељи на злоупотреби положаја институционалне или хијерархијске надређености.

Узнемиривање је непримерено понашање према другом лицу, као што је полно узнемиравање (усмено или писаним путем упућивање непримерених предлога и опаски сексуалне природе, излагање сексуално увредљивог узнемиријућег материјала, захтевање сексуалних услуга у замену за предузимање или непредузимање одређених активности и физичко напаствовање) и свако друго понашање које има за циљ повреду личног достојанства, ометање у обављању послова, омаловажавање других и које ствара или доприноси стварању непријатног и непријатељског радног окружења и образовног амбијента.

Начело непристрасности

Члан 14.

Чланови факултетске академске заједнице дужни су да се држе начела непристрасности и не смеју да допусте да ставови или мишљења о појединцима, друштвеним групама и делатностима који нису утемељени на искуству или рационалним аргументима, већ су донети унапред и засновани су на неоправданим генерализацијама, утичу на њихову објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким делатностима.

Начело одговорности

Члан 15.

Чланови факултетске академске заједнице дужни су да се брину о интересима Факултета у духу развоја академских слобода, у погледу испитивања, аргументоване расправе, критике, толеранције и одговорног трагања за оптималним решењима.

Под неодговорним понашањем сматрају се:

- несавесно управљање пословима, ресурсима и имовином Факултета и онемогућавање или отежавање њиховог коришћења од стране других чланова;
- употреба имовине Факултета за приватне, комерцијалне, политичке, верске и друге сврхе без посебног одобрења у складу са законом;
- коришћење имена и обележја Факултета за приватне комерцијалне или некомерцијалне потребе, како би се створио утисак да иза остваривања тих потреба стоји Факултет.

III ЕТИЧКА ПРАВИЛА У НАСТАВНОМ И НАУЧНОМ РАДУ

Дужности факултета и наставника

Члан 16.

Факултет је дужан да у току трајања студија, а посебно на почетку прве године свих нивоа студија које организује, упозна студенте са правилима академске честитости, правилима за навођење идеја и радова других аутора, односно правилима цитирања и препричавања.

Наставници Факултета дужни су да:

- 1) обезбеде репрезентативност, релевантност, тачност, и прецизност садржаја предмета и примерену позицију предмета унутар студијског програма;
- 2) теже постизању и преношењу квалитетних научних сазнања из своје научне области и предмета који се изводе на студијама;
- 3) понуде свим студентима исте могућности за стицање знања;
- 4) вреднују рад студената праведно, објективно и благовремено;
- 5) савесно провере сваки писани рад студента и да обрате посебну пажњу на то да ли тај рад садржи неки од облика неакадемског понашања;
- 6) обезбеде транспарентност и јавност испита и објективност оцењивања;
- 7) поштују образовне циљеве, стратегије и стандарде Факултета.

Неприхvatљive праксе у настави

Члан 17.

Члановима факултетске академске заједнице није дозвољено да користе, подстичу, помажу или толеришу употребу недозвољених средстава за испуњавање предиспитних обавеза и полагање испита.

Члановима факултетске академске заједнице није дозвољено да приступање испитима условљавају захтевима који нису садржани у елементима студијског програма, а посебно да намећу услове који њима доносе приватну материјалну и другу корист.

Коришћење људи и животиња у научном истраживању

Члан 18.

Физички интегритет, права и достојанство свих лица која учествују као испитаници и други учесници у научном истраживању морају да буду на одговарајући начин заштићени. Није дозвољено истраживање које може да проузрокује физичко, психичко или правно угрожавање учесника истраживања, стварање недопустивог ризика од угрожавања, као ни подржавање, подстицање или прикривање таквог истраживања које спроводе други чланови академске заједнице.

У научним истраживањима у којима учествују људи, поштује се принцип добровољности њиховог учешћа. Сагласност за учешће у истраживању подразумева свестан пристанак добијен након адекватног обавештавања учесника о њиховим правима, природи и циљевима истраживања, као и начину њиховог учешћа. Чин пристанка се формализује давањем писмене или усмене сагласности.

Истраживачи су у обавези да штите приватност и анонимност учесника, као и поверљивост података.

Ако у активностима из става 2. овог члана учествују деца и малолетна лица, мора да буде обезбеђено поштовање њихових права у складу са правним и етичким стандардима. За учешће деце узраста до 14 година писмени или усмени пристанак за учешће у истраживању дају родитељи или старатељи, а деца старија од 14 година могу сама дати писмени или усмени пристанак.

(1) Са животињама које се користе у експерименталне сврхе поступа се у складу са правним, етичким и стручним стандардима.

Однос према животној средини

Члан 19.

Чланови факултетске академске заједнице су дужни да негују одговоран однос према животној средини и животном окружењу, у складу са прописима.

Плагирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање

Члан 20.

У научноистраживачком раду није дозвољено плахирање, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирање.

Забрана плахирања, лажно ауторство, измишљање и кривотворење резултата и аутоплагирања односи на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета (семинарски рад, дипломски или завршни рад, мастер рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и сл.), као и несавесно и неодговорно приказивање чињеница у извештајима о наставном и научноистраживачком раду.

Плахирање

Члан 21.

Плахирање је представљање туђих идеја или туђег рада, у целини или деловима, без навођења изворног ауторства или изворника, односно противзаконито присвајање туђих интелектуалних творевина и научних резултата и њихово приказивање као својих, као и:

- дословно преузимање текста другог аутора, односно копирање из електронских или штампаних извора, са српског или страног језика, у деловима или целости, без навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обележавања преузетог дела;
- препричавање или сажимање текста другог аутора из електронских или штампаних извора, са српског или страног језика, у деловима или целости, без одговарајућег навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обележавања препричаног дела;
- представљање идеја других аутора као својих, без одговарајућег навођења имена аутора, односно извора из кога је текст преузет.

Чланови академске заједнице гарантују изврност научних радова које објављују, као и тачност у приказивању и навођењу информација о пореклу идеја и навода којима су се у раду користили.

Лажно ауторство

Члан 22.

Лажно ауторство је навођење као аутора лица које није учествовало у изради рада, а чланови факултетске академске заједнице дужни су да као ауторе наводе само оне учеснике који су у процесу настања научног рада интелектуално допринели раду.

Измишљање и кривотворење резултата

Члан 23.

Измишљање и кривотворење резултата је деловање којим се манипулише предметом, опремом или процесом истраживања, са циљем да резултати научног истраживања буду намерно подешени или тенденциозно протумачени.

Аутоплагирање

Члан 24.

Аутоплагирање је поновно објављивање свог раније објављеног рада или за другу сврху искоришћеног рада као новог и оригиналног.

Заштита ауторских права и права интелектуалне својине

Члан 25.

Чланови факултетске академске заједнице предузимају мере у сврху унапређивања и промовисања поштовања ауторских права и права интелектуалне својине, штите ауторска права и

права интелектуалне својине над резултатима истраживања и прикупљеним подацима свих чланова факултетске заједнице.

Приликом избора у сарадничка, наставна, истраживачка и научна звања, кандидати су дужни да предају својеручно потписану изјаву о изворности којом потврђују да је сваки њихов рад и достигнуће на која се позивају, изворни резултат њиховог интелектуалног рада и да тај рад не садржи никакве изворе, осим оних који су наведени у раду.

Примање поклона и других добара и услуга

Члан 26.

Чланови факултетске академске заједнице не смеју да траже нити да примају, за себе или за друга лица, поклоне или услуге, уколико постоји оправдана претпоставка да ће тиме бити извршен утицај на њихову објективност и испуњавање професионалних обавеза.

Корупција

Члан 27.

Чланови факултетске академске заједнице су дужни да утичу на сузбијање сваког покушаја корупције на Факултету и да пријаве сваки такав случај, у складу са законом.

Законито и непристрасно обављање професионалних обавеза

Члан 28.

Чланови факултетске академске заједнице дужни су да своје професионалне обавезе и дужности обављају у складу са законом и непристрасно.

Чланови факултетске академске заједнице не смеју да користе свој положај за стицање било какве користи или погодности за себе или повезано лице.

Чланови факултетске академске заједнице дужни су да избегавају ситуације које могу за последицу да имају кршење објективности и непристранице, посебно између чланова заједнице који су у узајамном хијерархијском односу, односно који укључују оцењивање туђег рада и достигнућа, или одлучивање о статусу лица која су хијерархијски подређена, њиховом професионалном напредовању, погодностима, награђивању или кажњавању.

Ванфакултетски послови и делатности члanova факултетске академске заједнице

Члан 29.

Чланови факултетске академске заједнице не могу обављати ниједан ванфакултетски посао или делатност који су у супротности са њиховим професионалним обавезама на Факултету или утичу на њихов интегритет и објективност.

Сукоб интереса

Члан 30.

Чланови факултетске академске заједнице дужни су да избегавају сукоб интереса. Сукоб интереса је ситуација у којој приватни интерес члана факултетске академске заједнице или приватни интерес са њим повезаног лица утиче или може да утиче на законито и непристрасно обављање професионалних обавеза и дужности од стране члана факултетске академске заједнице.

Приватни интерес је било каква корист или погодност за члана факултетске академске заједнице или са њим повезаног лица.

Повезана лица су лица која се са чланом факултетске академске заједнице налазе у посебном односу заснованом на браку или ванбрачној заједници, крвном сродству у правој линији, односно у

побочној линији закључно са другим степеном сродства, тазбинском сродству закључно са другим степеном сродства, односу заснованом на усвојењу, односу кумства, блиског пријатељства или интимне везе, као и сва друга лица која се према другим основама и околностима могу сматрати интересно повезаним са чланом факултетске академске заједнице.

Чланови факултетске академске заједнице не смеју радњама и активностима које проистичу из обављања њихових професионалних обавеза и дужности своје сроднике из става 4. овог члана стављати у повлашћен положај у односу на друга лица.

Професионално напредовање

Члан 31.

Процена успешности остваривања професионалних обавеза и професионалне компетенције члана факултетске академске заједнице мора да буде објективна, непристрасна и утемељена на унапред утврђеним и транспарентним критеријумима. Члан факултетске академске заједнице дужан је да процене о условима за професионално напредовање других чланова заснива искључиво на критеријумима који су релевантни за вршење професионалних обавеза, односно на показаној стручности, таленту и професионалним резултатима.

Недозвољен је сваки облик дискриминације у поступку вредновања услова професионалног напредовања, као и у самом поступку напредовања.

Наставници имају професионалну одговорност да брину о обезбеђивању подмлатка научне и наставне заједнице и да подстичу напредовање и осамостаљивање млађих чланова факултетске академске заједнице.

Јавно иступање

Члан 32.

Чланови факултетске академске заједнице имају право на јавно иступање и слободу изражавања, укључујући и наступе пред публиком и у средствима јавне комуникације, као и на слободно изражавање ставова у штампаним и електронски доступним материјалима.

Чланови факултетске академске заједнице не смеју да посредно или непосредно забрањују, ометају, ограничавају или било чиме условљавају јавне наступе других чланова академске заједнице, односно слободу изражавања на тим наступима.

Чланови факултетске академске заједнице који јавно наступају у име Факултета дужни су да у јавност износе ставове Факултета, у складу с највишим етичким и професионалним стандардима и да испред назива Факултета обавезно наведу и пун назив Универзитета.

IV ОРГАНИ И ТЕЛА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ КОДЕКСА

Органи и тела за спровођење Кодекса

Члан 33.

У поступку утврђивања повреда Кодекса и развоја етичких стандарда учествују декан, наставно- научна већа, Савет Факултета, етичке комисија и Одбор за професионалну етику Факултета (у даљем тексту: Одбор).

Етичка комисија

Члан 34.

Чланове и председника етичке комисије именује наставно-научно веће на предлог декана, уз консултације са катедрама.

Састав, надлежност и поступак пред етичком комисијом утврђују се правилником којим се уређује поступак утврђивања етичке одговорности на Факултету и Правилником о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова.

Одбор за професионалну етику

Члан 35.

Чланове Одбора именује Савет Факултета на предлог декана.

Састав, надлежност и поступак пред Одбором утврђују се правилником којим се уређује поступак утврђивања етичке одговорности на Факултету и Правилником о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова.

В ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Ступањем на снагу овог Кодекса престаје да важи Кодекс професионалне етике бр. 400 од 27. новембра 2016. године.

Члан 37.

Овај Кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

Председник
Наставно-научног већа Факултета
Марковић Ненад
Проф. др Ненад Марковић

